7 Απριλίου 2014

Το

πρώτο Μοναστήρι της Μεσσηνίας

Η Ιερά Μονή Βουλκάνου βρίσκεται στην κορυφή του όρους Ιθώμη της Μεσσηνίας, όπου κατά την αρχαιότητα ήταν τοποθετημένο το ιερό του Ιθωμάτα Δία. Για να είμαστε ακόμη πιο ακριβείς, είναι κτισμένη στη συμβολή των ορέων Ιθώμη και Εύα, ανάμεσα στα χωριά Μαυρομμάτι και Βαλύρα που ανήκουν στο δήμο Ιθώμης και όπου άλλοτε υπήρχε η Ακρόπολη της Αρχαίας Μεσσήνης.
Λίγα λόγια για την ιστορία της Μονής

Η ίδρυση του μοναστηριού τοποθετείται στο 17ο αιώνα και σύμφωνα με τις πηγές οφείλεται σε βυζαντινό αυτοκράτορα της περιόδου ή σε άρχοντα στον οποίο ανήκε η γύρω περιοχή. Προφανώς και το όνομα της Μονής «Βουλκάνος», «Βουρκάνο», «Δορκάνο», ή «Βουλκάνη» προέρχεται από τον ίδιο.

Πρόδρομος του σημερινού μοναστηριού θεωρείται η Μονή της Παναγίας της «Κορυφής» ή «Επανωκαστριτίσσης» με τη σύγχρονη ονομασία «Καθολικόν», η

οποία δέσποζε στην κορυφή του όρους Ιθώμη και ανοικοδομήθηκε γύρω στο 725 από εικονολάτρες μοναχούς. Εκεί βρέθηκε και η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

Η Μονή εγκαταλείφθηκε όμως το 1625 λόγω του ψύχους κατά τη διάρκεια του χειμώνα και αναζητήθηκε κάποιο νοτιότερο σημείο, το οποίο βρέθηκε και είναι η τοποθεσία όπου είναι κτισμένη η σημερινή Μονή.

Η Μονή σήμερα

Ως προς την αρχιτεκτονική του ο ναός της σημερινής Μονής είναι βυζαντινού ρυθμού, σταυροειδής με τρούλο. Τιμάται κάθε χρόνο στις 8 Σεπτεμβρίου κατά την εορτή της Γεννήσεως της Θεοτόκου, ενώ στην εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στις 15 Αυγούστου, οπότε και έχουμε το κεντρικό πανηγύρι και για τα δύο μοναστήρια, τιμάται ο ναός της παλιάς Μονής.

Κυρίως το Δεκαπενταύγουστο η κοσμοσυρροή είναι μεγάλη, αφού σύμφωνα με το τυπικό των εορταστικών εκδηλώσεων, η θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου μεταφέρεται από την κάτω Μονή στο μοναστήρι της Κορυφής και έτσι ξεκινούν οι εορτασμοί.

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Παναγία του Βουλκάνου
Φωτογραφίες:Panoramio

Όσον αφορά στο τυπικό που ακολουθείται στη γιορτή της Γέννησης της Θεοτόκου, αυτό συμπεριλαμβάνει την κάθοδο της εικόνας στην πόλη της Μεσσήνης τη νύκτα της 19ης προς την 20η Σεπτεμβρίου προς ανάμνηση της θαυματουργής επέμβασης της Παναγίας όταν, το 1755, εξαπλώθηκε επιδημία πανούκλας που σκόρπισε το θάνατο στην περιοχή. Η κάθοδος ξεκινά περίπου στις 2 το πρωί από το Βουλκάνο και καταλήγει, μετά από πεζοπορία 20 χλμ, στη «Μαυρομματέικη Παναγίτσα», στις 7:30 το πρωί.

Επισήμως, υποδέχεται την εικόνα ο Μητροπολίτης με πλήθος πιστών στις 9:30 στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, στην είσοδο της πόλης. Ακολουθεί λιτανεία στους δρόμους της πόλης και οκταήμερο προσκύνημα στο Μετόχι της Πανηγυρίστρας.

Πρέπει να τονίσουμε πως η Μονή αποτελεί το πρώτο μοναστήρι που κτίστηκε στην περιοχή. Πάντοτε ήταν ανδρική Μονή και η λειτουργία της δεν διακόπηκε ποτέ. Πλέον, αποτελεί το μοναδικό ανδρικό κοινόβιο της Μητρόπολης Μεσσηνίας.

Θησαυροί του μοναστηριού

Στο μοναστήρι φυλάσσεται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας που φέρει την επιγραφή «Η Οδηγήτρια η επονομαζομένη τω όρει Βουλκάνω», η οποία αποδίδεται στον απόστολο Λουκά. Επίσης υπάρχουν πολλά λείψανα Αγίων, αλλά και μία πλούσια βιβλιοθήκη, όπου φυλάσσονται παλιά και νέα βιβλία, κατά κύριο λόγο συγγράμματα, τούρκικα έγγραφα και τέσσερα Σιγίλια Πατριαρχών της Κωνσταντινούπολης με τα οποία αναγνωρίζονται ή επικυρώνονται τα προνόμια του μοναστηριού.

Κείμενο *:Φελούκα Δέσποινα*
Φωτογραφίες*:Panoramio*

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15Αύγουστο στα χρόνια τα παλιά

Φώτο αναμνήσεις κάποιας άλλης εποχής, από το αρχείο
του Γιάννη Λύρα

– Ιστορική άναφορά στην ίδρυση των Ιερών Μονών του Βουλκάνου.

– Η επίσκεψη του Όθωνα στη Βαλύρα και στα Μοναστήρια της Ιθώμης.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ*

Η μονή καλείται και μονή της Παναγίας της κορυφής ή της Θεοτόκου της Επανωκαστριωτίσσης ή Μονή του Βουρκάνου της εικόνας της Παναγίας της Γοργοπάκουης, το Βουρκάνο, Παναγία η Βουρκανιώτισσα ή Χάρη της Βουρκανιώτισσας μοναστήρι και μοναστήρι του Βουλκάνου

Η παράδοση τοποθετεί την ανιδρυσή του το 725 Μ.Χ. επι βασιλείας του Λέοντος Γ του Ισαύρου του Εικονομάχου.Μερικοί καλόγεροι ασκητές εικονολάτρες υπέστησαν άγριο διωγμό από τον αυτοκράτορα κατέφυγαν στην ΙΘΩΜΗ κι έκτισαν το μοναστήρι πάνω στα θεμέλια του αρχαίου ιερού του ΙΘΩΜΑΤΑ ΔΙΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ κατά τη γνωστή συνήθεια των φανατικών χριστιανών, που έκτιζαν χριστιανικές εκκλησίες πάνω στα ερείπια αρχαίων ναών για να τονίσουν ,έτσι, το θρίαμβο της νέας θρησκείας του Χριστού κατά της ¨ειδωλολατρίας¨.

Το σημερινό ¨καθολικό¨της Παναγίας της Βουλκανιώτισας αποδεικνύεται ότι έχει κτιστεί πάνω στα ερείπια του ναού του Διός Ιθωμάτα ,που είχε ανεγερθεί από τους πρώτους βασιλείς των Μεσσηνίων Πολυκάονα και Μεσσήνη ,από τα παρακάτω:

*¨Στα θεμέλια της εκκλησίας υπάρχουν μεγάλοι ογκώδεις τετράγωνοι λίθοι.

*Η αγία τράπεζα της εκκλησίας στηρίζεται πάνω σε βάση αρχαίου αγάλματος, που

φέρει στις 3 προσόψεις του αρχαίες δυσανάγνωστες επιγραφές.
*Στα θεμέλια υπάρχουν θραύσματα κιόνων Δωρικού ρυθμού καθώς και επιγραφή σε εντοιχισμένη πλάκα που γράφει: ΔΙΟΙΔΙΜΑΡΧΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΤΤΙΑΚΟΣ ΔΗ ΣΩΤΗΡ.
Το μοναστήρι έχει διαστάσεις 50Χ28 , σε ένα κελί υπάρχει η χρονολογία 1756 και το καθολικό έχει διαστάσεις 10,15Χ13,5.
Επί πατριαρχίας Νεοφύτου Β (απελύθη το 1612) η εκκλησία ανακαινίστηκε εκ βάθρων και αργότερα τοιχογραφήθηκε από τους αγιογράφους αδελφούς ΜΟΣΧΟΥΣ ,από το Ναύπλιο ΓΕΩΡΓΙΟ και ΔΗΜΗΤΡΙΟ το 1638, όπως μαρτυρεί μια σωζώμενη επιγραφή. Το 1825 η βαρβαρότητα των ορδών του Ιμπραήμ πυρπόλησε, λεηλάτησε και έκλεψε πλούσια και πολύτιμα αναθήματα.
Στις 15 Αυγούστου γίνεται μεγάλη γιορταστική εκδήλωση προς τιμήν της Παναγίας και στις 20 Σεπτεμβρίου γιορτάζεται η κάθοδός της στο μετόχι στο Νησί ,όπου γίνεται λιτανεία στη διάρκεια της διαδρομής και στην πόλη.
Η θέα από το καθολικό είναι πανοραμική όπου την ημέρα και νύχτα πλημμυρίζουν ευχάριστα συναισθήματα βλέποντας τα μεσσηνιακά χωριά και το Μεσσηνιακό κόλπο.
Νότια του ναού του Καθολικού της Ιθώμης βρίσκονται 2 δεξαμενές νερού σε βράχους.Νοτιώτερα σε 150 πήχες είναι η καλουμένη του καιρού η τρύπα που έχει αρκετο βάθος και συγκοινωνεί με άλλη στη θέση Λυγίδη ,νότια του όρους Εύα και με μια άλλη στη θέση Κρουτιρε Β.Α. του όρους Ιθώμη (σημερινό χωριό Κροντηρέ).
Υπήρχε δίπλα στο καθολικό βυζαντινό κτίριο που κατά τους γέροντες εκαλείτο αγιοι Απόστολοι και χρησίμευε ως ναός του παρακείμενου μετοχίου της μονής Βουλκάνου και καταστράφηκε το 1700 οπου σκοτώθηκαν 4 μοναχοί από την διαμάχη μοναχών –Τούρκων.Δυτικά του ναού υπάρχουν ερείπια πύργου βυζαντινής εποχής και υπήρχε λίθος με την επιγραφή ΛΥΡΣΕΝ.
Στο ιερό του Ιθωμάτα Διός γινόταν γιορτή καλουμένη <ΙΘΩΜΑΙΑ> και εξελέγετο κατ έτος ιερεύς..Την οργάνωση αναλάμβαναν αγωνοθέτες και ο χώρος τελεσής τους ήταν το στάδιο Είχαν εκτός των άλλων και αγώνες μουσικής όπως αναφέρεται σε επιγραφή από τους στίχους του ποιητή Ευμήλου τον 6ο Π.Χ.αιώνα,
:
Τω γαρ Ιθωμάτα καταθύμιος επλετομούση
α καθάρα και ελεύθερα σαμβαλα έχουσα
γιατί τα Ιθωμαία ήταν και πολιτιστικοί αγώνες με χορό , θέατρο ,μουσική και αθλητικούς αγώνες. Ετσι αποδεικνύεται ότι το ιερό υπήρχε και λειτουργούσε πριν από την ίδρυση της Μεσσήνης το 369 Π.Χ. Στο ιερό του ναού τελούνταν θυσίες ,έτρωγαν πλησίον του Διός των και έφερναν κάθε μέρα νερό από την πηγη Κλεψύδρα.Θυσίες τελούνταν και στο ναό του Παμμίσου ,από τον Δωτάδα ,γιο του Συβότα.
Με τη μέθοδο των φρυκτωριών μαθεύτηκε η πτώση της Τροίας σε μια βραδυά μιας

και τότε οι τηλεπικοινωνίες χρησιμοποιούσαν τις φωτιές και την επικοινωνία με τις βίγλες .
Το φωτάναμμα στο Καθολικό του Βουλκάνου Μεσσηνίας είχε διαστάσεις 7.50μ μήκος, 2.61μ πλάτος και 3.06μ ύψος και στους τοίχους υπήρχαν αγιογραφίες. Χρησιμοποιείτο για θέρμανση, καταφύγιο και τόπο προσευχής όταν το κρύο γινόταν αβάσταχτο και εκ περιπροπής κατέφευγαν οι μοναχοί για να ζεσταθούν και να συνεχίσουν το θεάρεστο έργο τους

Τσουμή βρύση-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Πηγάδι κάτω Μοναστηριού -Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Βαλυραίοι παρέα στο μοναστήρι-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

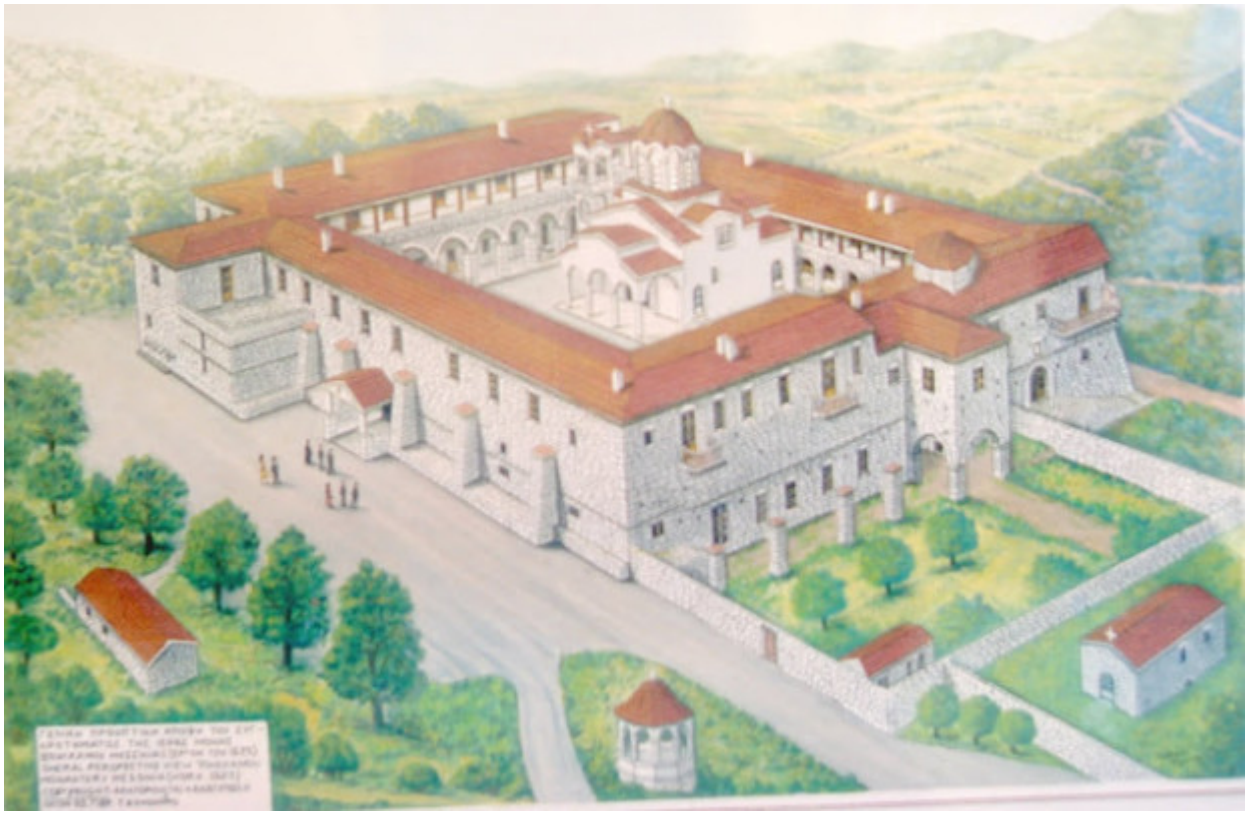
Παρέα Στρατή Γιώργη-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο – Φώτο:αρχείο του Γιάννη Λύρα

Μαυρομματαίοι-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

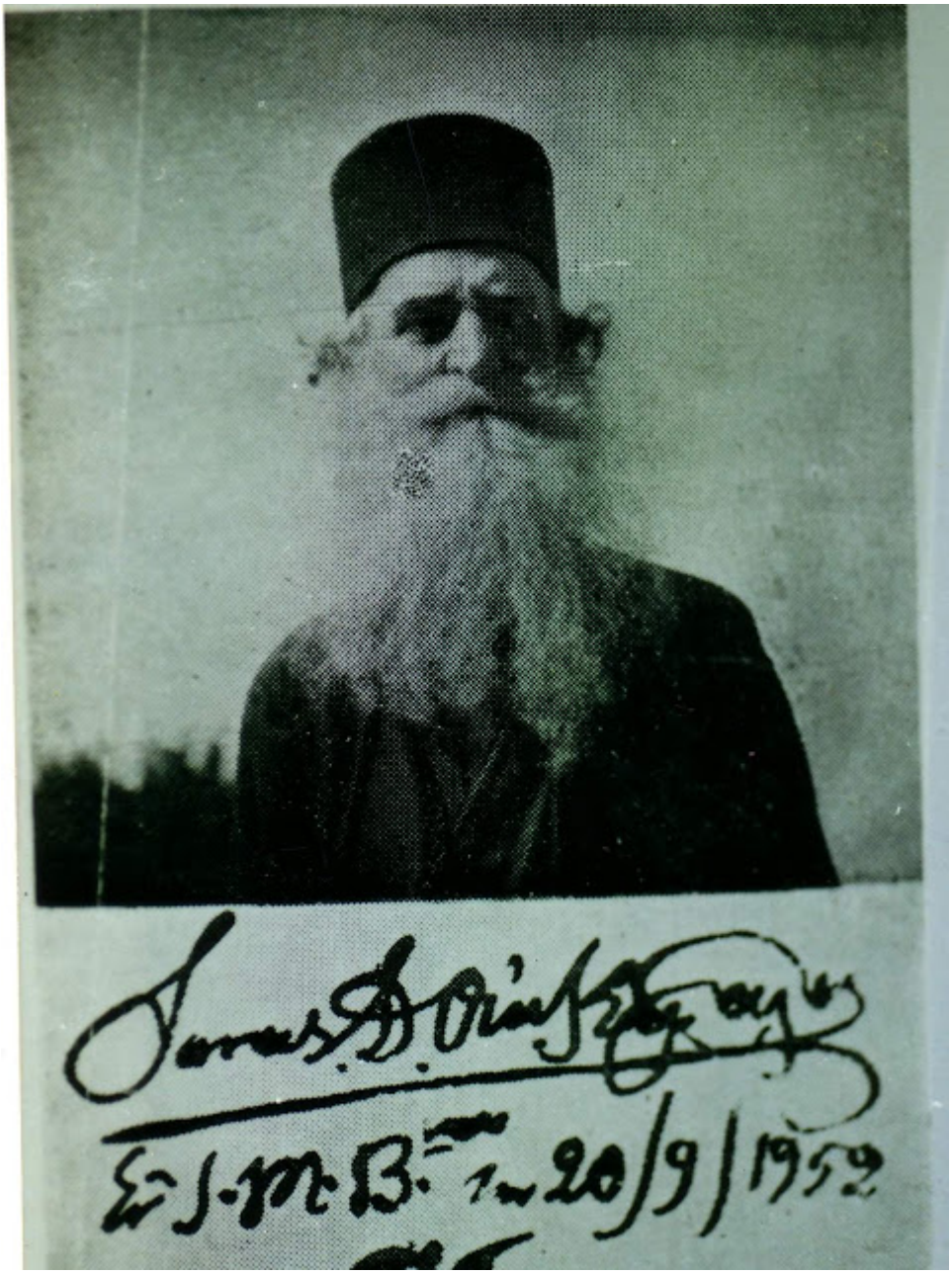
Μακρής-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Κάτω Μοναστήρι

Καλόγεροι Βουλκάνου
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Ιωάννης Κεφαλάς
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο – Φώτο:αρχείο του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο

του Γιάννη Λύρα

Αγώγι καλτερίμι-Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο – Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

Πάνω Μοναστήρι

Προσκύνημα στην Παναγία του Βουλκάνου, 15 Αύγουστο –
Φώτο:αρχείο
του Γιάννη Λύρα

ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΑΣ ΜΟΝΗΣ

Σε ένα ιδιαίτερο ευχάριστο τόπο λίγο χαμηλότερα σε υψόμετρο 600 μέτρα σε μια θαυμάσια πλαγιά καλά προστατευόμενη και ηλιόλουστη χτίστηκε το νέο μοναστήρι. Οι λόγοι μετακόμισης αναφέρονται καθαρά στο χρονικό του μοναστηριού:....Στην παλιά τους διαμονή οι μοναχοί δεν μπορούσαν να υποφέρουν το κρύο...

Λόγο κλιματολογικών συνθηκών ιδιαίτερα ενδιαφέροντα στοιχεία μας προσφέρει η ιστορία των μοναστηριών της Πελοποννήσου .Πολλά από αυτά αλλάζουν θέση με τον ένα ή τον άλλο τρόπο το 17ο αιώνα. Οι μοναχοί εγκαταλείπουν τις παλιές και άβολες εγκαταστάσεις τους και μεταφέρονται στις νέες χτισμένες σε τοποθεσίες περισσότερο προστατευόμενες. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του μοναστηριού του Βουλκάνου Αρχικά είχε κτιστεί στην κορυφή του Βουλκάνου σε υψόμετρο 800 μέτρα. Στον κώδικα του μοναστηριού ο τόπος του μοναστηριού αγοράστηκε από τους πατέρες το 1625 με το ποσό των 10.500 γροσίων από τον πατέρα του Μεμέταγα της Ανδρούσας.

Η καταγραφή * έχει ως εξής:

Μονή Βουλκάνου 1625 Μαρτίου Ε

Μην υποφέροντες οι πατέρες εις το καθολικόν ήγόρασαν τοποθεσίαν υποκάτωθεν του Αγίου Βασιλείου κατά ανατολάς εις την μάνα του Νερού οπυ ήτον επίπεδος

τόπος, τον οποίον τόπον τον ήγόρασαν από τον μπαμπά του μερ εφέντη μεμέταγα από ανδρούσαν δια γρόσια δέκα χιλιάδες πεντακόσια και μας παρεχώρησαν τα ορια με τον κατι εφέντη της ανδρούσας με τους ραγιάδες του από χωρίον λέζι τα οποία όρια από τον ασπρόβραχον και εις την βρισούλα αποκάτω της αγίας κυριακής από την περα βρισούλα και κατεβαίνει εις το ρεμα δυτικάεις του γέρου νοιτσου τα χωράφια εις το ατάραχο εις την στράτα επηγαίνει εις της τούλλεςτο ατάραχον και κατεβένει εως εις τον ποταμόν οπου λέγεται μαυροζούμενας ποτάμι ολον το όριον κατά ανατολής εως της μονής και κατά βέριον της μονής και χωρίζει το σύνορον από το παρακλάδι και ανεβένει εως την μεγάλη σπυλιά και εις το πέρα τζουρούμπι εως το βουνό του Βουρκάνου.
*Είναι γραμμένα όπως στο πρωτότυπο.
Στο παλιό καθολικό της κορυφής έμεναν 2 καλόγεροι για να εξυπηρετούν την εκκλησία και να ξεναγούν αυτούς που την επισκέπτονταν.
Στο μουσείο του μοναστηριού φυλάσσονται 4 σιγγίλια με χρυσόβουλα γράμματα
1853 συγγίλιο πατριάρχη Ιερεμία και αναφέρει το όνομα Δορκάνο
1630 συγγίλιο πατριάρχη Κυρίλλου και αναφέρει το όνομα Βουρκάνο
1769 συγγίλιο πατριάρχη Θεοδοσίου και αναφέρει το όνομα Βουλκάνο
1798 συγγίλιο του Εθνομάρτυρα Γρηγορίου και αναφέρει το όνομα Βουλκάνο
Συμμετείχε ενεργά στον αγώνα του 1821 παρέχοντας οικονομική βοήθεια στην ερανική επιτροπή του αγώνα και στη Πελοποννησιακή Γερουσία το 1822 και ήταν καταφύγιο σε κλέφτες και αρματωλούς.
Το Βουλκάνο ήταν το αγαπημένο μοναστήρι του Όθωνα ,του πρώτου βασιλιά της Ελλάδος. Πρώτη φορά το επισκέφτηκε στις 17-9-1833 και το ξαναεπισκέφτηκε μετά από 7 χρόνια στις 17-5-1840 όπου το ηγουμενοσυμβούλιο με το υπ αριθμό πρωτοκόλλου 129 υπάρχει η προσφώνηση στον Οθωνα και τη συζυγό του :
Μεγαλειότατε βασιλεύ……..οι αεισέβαστοι βασιλείς ημών και ευδαιμονήτωσαν εις αιώνας Αμήν.
Το συμβούλιον της διατηρουμένης* Ιεράς Μονής Βουλκάνου
Ο καθοδηγούμενος και οι σύμβουλοι
Στην εποχή του Όθωνα έκλεισαν στην τότε ελεύθερη Ελλάδα πάνω από 100 μοναστήρια.
Η Μονή Βουλκάνου έκανε διανομή των κτημάτων της το 1953 με το Ν.Δ. 2185|1952 , σε ακτήμονες των περιοχών γύρω από αυτήν.
Ο πατρινός γκραβουρίστας Γιώργος Τσονακίδης με τη συνεργασία του Γιάννη Λύρα δημιούργησε σε γκραβούρες τα παραπάνω μοναστήρια .

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821

Αμέσως με την έκρηξη της επανάστασης του ΄21 το μοναστήρι του Βουλκάνου ζει έντονα τον παλμό του αγώνα, και προσφέρει τις υπηρεσίες προκειμένου να γίνει

πραγματικότητα το όραμα της εθνικής παλιγγενεσίας. Σε ξεχωριστό φάκελο του αρχείου των αγωνιστών, καταγράφονται με κάθε λεπτομέρεια όλα τα χρηματικά ποσά καθώς και οι διάφορες άλλες πολύτιμες υπηρεσίες που προσέφερε το μοναστήρι για την διατροφή και ενίσχυση των επαναστατικών στρατευμάτων που περνούσαν απ΄ εκεί. Το 1822 οι μοναχοί έδωσαν στην ερανική επιτροπή αγώνα την οποία αποτελούσαν ο Γ. Δαρειώτης και ο μοναχός άνθιμος Βουλκανιώτης σκεύη αξίας 3.600 γροσίων. Το 1823 εδόθηκαν στον έπαρχον Μεσσήνης Πάγκαλο διάφορα είδη αξίας 2.250 γροσίων. Στις 26 Μαΐου του ίδιου έτους η Μονή του Βουλκάνου εχορήγησε στην Πελοποννησιακή Γερουσία χρεωστική ομολογία 8.000 γροσίων για την κάλυψη αναγκών του πολέμου η οποία όμως ποτέ δεν εξοφλήθηκε.Πέρα από την υλική συνδρομή, το μοναστήρι του Βουλκάνου εβοήθησε και ενεργά τον απελευθερωτικό αγώνα. Βουλκανιώτης ιερομόναχος Ιωσήφ πολέμησε γενναία με το καριοφίλι του τους Τούρκους παίρνοντας μέρος σε πολλές μάχες. Επέζησε του αγώνα και μετά την απελευθέρωση ξαναγύρισε στο μοναστήρι όπου πέθανε το 1861 σε ηλικία 90 χρονών. Επίσης ο Αγάπιος Σπηλιωτόπουλος ο οποίος διετέλεσε και διάκος του Παλαιού Πατρών Γερμανού, πήρε ενεργό μέρος στον αγώνα και πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην υπόθεση της Λευτεριάς.

Το καταστροφικό πέρασμα του Ιμπραήμ

Στα 1825 το καταστροφικό πέρασμα του Ιμπραήμ από τη Μεσσηνία ήταν ιδιαίτερα εφιαλτικό και για το Βουλκάνο εξ αιτίας της συμμετοχής του στον αγώνα του ΄21.Η λαϊκή μούσα απέδωσε όσο πιο ζωντανά μπορούσε το θλιβερό πέρασμα του Ιμπραήμ πασά από την Μεσσηνία και το θρήνο της καταστροφής των δέντρων με τους παρακάτω στίχους:

Τι έχεις καημένε Πλάτανε και στέκεις μαραμένος
Μέρα και νύχτα με νερό και πάλι μαραμένος
– Παιδιά σαν με ρωτήσετε να σας το μολογήσω
Μπαήμ πασάς επέρασε με δεκαοχτώ χιλιάδες,
κι όλοι στον ίσκιο μου έκατσαν, κι όλοι στην αποσκιάδα
κι΄ όλοι σημάδι μ΄ έβαλαν κι΄ οι δεκαοχτώ χιλιάδες
Αχ, μα εκείνος που με μάρανε, ήτανε ο Ιμπραήμης.

Οι μοναχοί προκειμένου να γλυτώσουν από την καταστροφική μανία των Τουρκοαιγυπτίων αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το μοναστήρι παίρνοντας κοντά τους ότι μπορούσαν για να το διαφυλάξουν. Άλλοι κατέφυγαν στη Μάνη ενώ άλλοι έφθασαν μέχρι την Ζάκυνθο όπου υπήρχε ασφάλεια.

Στον κώδικα του μοναστηριού σώζεται σχετικό ημερολόγιο το οποίο δίνει μια χαρακτηριστική εικόνα για τις καταστροφές που έπαθε η μονή από τις ορδές του Ιμπραήμ.

Μερικές απ΄ αυτές είναι «1828 Μαρτίου 1: αρχίσαμε και ανακαινίσαμε τα εργαστήρια τα ευρισκόμενα εις Καλαμάτα τα οποία τα είχεν ο Ιμπραήμης καϊμένα.

Εις τα 16 εργαστήρια οπού εφτιάσθησαν εξοδεύθησαν εις αυτά γρόσια 8.000».
«1829: εφέραμε την αγίαν τράπεζαν από του Σημίζα και εις εγκαινιασμόν της εκκλησίας γρόσια 100».
«1829 Οκτωβρίου 1: εφτιάσαμε τον μύλον και το γεφύρι της μαυροζούμενας ονομάζεται κεραμίδια, ξυλική, λιθάρια, βαγένα, νεροτρίβι και οπού ήτον όλλα καϊμένα από τον Ιμπαήμη γρόσια 1500».
«1829 Απριλίου 25: εφτιάσαμαι εν αργασήριον εις το Νησί το οποίον το είχε καϊμένον ο Ιμπραϊμης και εξοδεύτηκαν γρόσια 1200».
«1827 Δεκεμβρίου 10: Απόθανεν ο προηγούμενος Ανθιμος εις την Ζάκυνθον οπού ήταν πηγεμένος με την αγίαν εικόνα από την φυγήν του Ιμπραϊμ. Εις το ίδιος αίτιος Απριλίου 23β απέθανεν ο προηγούμενος Ιωακείμ εις την μονήν εις το χωρίον προστίο».
«1828 Δεκεμβρίου1: Ήλθαμε από την Μάνην και εκατοικήσαμεν εις γαρδίκι την αυτήν χρονίαν απέθανεν ο προηγούμενος παρθένιος».
«1828 Ιουλίου 20: Ήλθαμε και οι λοιποί ευρεθέντες πατέρες εις το μοναστήριον βουρκάνου, ο προηγούμενος Δανιήλ, σκευοφύλαξ Χρύσανθος προηγούμενος Γρηγόριος Παππά Γαβριήλ, Παππά Ιγνάτιος, Παπά Ιωσήφ, Παππά Ιάκωβος εις ιεροδιάκων Γαλακτίων και δύο ιδιώται, ότε παΐσιος και γερμανός αναγνώσται δύο μας ενέμεναν τα ζώα, μουλάρια, δύο άλογον ένας βόας 2».
Στις παρατηρήσεις καταλόγου στον οποίο είναι γραμμένα «τα ακίνητα κτήματα της ιερής μονής του Βουλκάνου των ιδιοκτητών και εθνοϊδιοκτήτων και ηγορασμένων και ετέρων πληροφοριών» αναφέρονται τα εξής:»τα ελαιόδενδρα αλλά με εισί κεκαυμένα, αλλά δε κεκομιμένα εκ της εποχής του Ιμπραήμ ωσαύτως και τα συκόδενδρα ομοίως και τα μορεόδενδρα».
Με τις συνεχείς προσπάθειες των μοναχών και την συμπαράσταση των πιστών, το μοναστήρι του Βουλκάνου δεν άργησε να ορθοποδήσει και να αποκτήσει σιγά – σιγά την γνώριμη μεγαλοπρεπή του όψη προκειμένου να συνεχίσει να γράφει την ιστορία του στους αιώνες των αιώνων.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΟΘΩΝΑΣ ΣΤΗ ΒΑΛΥΡΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ

Απόσπασμα επιστολής της Μεσσηνίας μηνολογουμένης 29-5-1840.
Εφημερίδα της Αθήνας «Αθήνα» φύλλο 721 , 5-6-1840 , σελίδα 1847.

Σε φανερώνω προς γνώσιν σου ότι ο Βασιλεύς την 25 αναχωρήσας από Καλάμας διανυκτεύρευσε εις Τζαφερεμίνην, καθ΄ οδόν του έδωκαν αναφοράς συσσωματομένοι πολλοί, φωνάζοντες να κάμη έλεος και να δώση ακρόασιν εις τα κατά των αρχών παράπονά των, εβγήκαν και άλλοι εναντίοι εις εν μέρος δώσαντες αναφοράς υπέρ των Αρχών και εκφράζοντες ότι αυτά όλα είναι κινήματα του Δαρειώτου και Παπατσώνη οδηγημένων από τους Δελιγιαννέους. Ο Βασιλεύς με αποστροφήν είπεν έφιππος ιστάμενος, έχετε αποδείξεις και περιστατικά και μη δυνηθέντες να είπωσι τι εσιώπησαν κατακρυφθέντες.

Από το Τζεφερεμίνιον αναχωρώντας, την 26 καθ΄ οδόν πάλι επαρουσίασαν αναφοράς κατά των αρχών εις το Χάνι της Τσακώνας. Εκεί παρουσιάσθη και εις Δήμαρχος λέγοντας ότι έχουν ευχαρίστησιν από τα αρχάς και αυτά είναι κινήματα του Δαρειώτη, Παπατσώνη, Μπενάκη.
Τότε το πλήθος όλο εφώναζε κατ΄ αυτού ότι είναι σύντροφος και αυτός και άλλοι δήμαρχοι ακόμη εις τα πράξεις του Διοικητού και άλλων σχετικών, ότι είχον συντροφίας εις τον πνοιμιακόν φόρον και άλλα πάμπολλα έμπροσθεν του Διοικητού Σούτζου, παρουσιάσαντες απόφασιν του Διοικητικού Δικαστηρίου παράνομον.
Ο Βασιλεύς εδιόρισε τον Προβελέγγιον και έλαβε πληροφορίες από τους όσους κατά των αρχών είχον παράπονα, ώστε ο Προβελέγγιος έφθασε μετά δύο μέρες εις τα Δερβένια, όπου έκαμεν ο Βασιλεύς το πρόγευμα.

**Σημείωση. Από το βιβλίο του βιολόγου καθηγητή Γιάννη Δ. Λύρα με τίτλο: «Πρόταση για ένα corpus των βυζαντινών μνημείων του δήμου Ιθώμης Μεσσηνίας»*

Πηγές: dogma.gr – eklisval.blogspot.gr